

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbə, yəndiku conibə həxon zine - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosinə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılni-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə gıyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de gıanuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xalqon İbiə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosinə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan gıyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyə hevuja ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyan bo jimoni şəraitə çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosinə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteəyon bə vıra rosniye yolə əhəmiyyət kəsə kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə təki, açəyən bə vıra rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan devləton joğə cəhd bıken ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə işdə dastədə rəhbər qəte əsosdə maarıfvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bizno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həməən çəvon yuristiksiyə jiyobə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zinə bıbu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndi mınasibətedə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs işdə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqə iyan co vəziyyətikü bəşikrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə biə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çımıku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbiə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mıstəğıləti, ğəyyuməti jiyobe, iştənidarənibə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku bəşikrə nıbə, siyasiyə, huğuğiye iyan beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyan şəxsi dastnijenəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oğəte əbini; ğuldorəti iyan ğulə hıriyemon həmməy formondə ğədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ğəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə ğeyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu iştə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ğanuni vədə bərobərin iyan qanuni tərəfiku bərobər şıklədə iştəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniya har curə co-vijnıyətıonku, bə jələvonə co-vijnıyətıon har curə cəhdiku bərobər şıklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ğanuni bəy doə həxon dəcvoniya vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfiku iştə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs iştənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyan vəzləfon təyin kardəyo iyan bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be miyyəyən kardəyo, bəçəy koy mıstəğılə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyan çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombiə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbiə oje məhkəmə istintağədə de ğanuniya ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ğanundoəti iyan de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyan behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqınıyəti, bəyəndı məktub nıvıšte nunəkiliyəti, bəştə şərafı iyan nufuzi iştənbəsə ğəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyan ğəsdi çı ğanuni tərəfiku mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şarti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipəon zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.

Maddə 15

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşətiku, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbini.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxil be iyan kəxivandbe həx hısteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi mıddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyini həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü mıdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvandbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbini.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bovə kardəyon təhsil, divo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğidə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manəə bə əğidə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nıbə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbıə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardəyo bə bərobər imkonı həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyyəti əsas bəninə; In iradə iştəni de nənəkılə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bərobərə vijoniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıkə de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə bıə mıtəmadi iyan soxtə nıkardemonə vijinon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyyəti uzv təki sosialə mıdafiəş bəninə iyan de milliyyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti mıdafiə iyan şəxsiyyəti ozodə ovciyo iqtisadiyyə, sosialə iyan mədəniyyə sahonədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoətikü mıdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyyəti nıbıə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobıkə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə mıdafiə vasiton təmom bıə, çəy iştəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbıkə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan iştə sosialə marağon mıdafiə kardəyo bə həmkaron ittifaği uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə bıə mıtəmadiyyə məzuniyyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardəyo lozimbıə hardemon, takanemon, tibbiyyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbıə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandeəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştənikü bə şıkrənıbə səbəbonkü jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbıə hırdənəon i curə sosialə mıdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bəninə. İbtidaiyyə təhsil icbari bəninə. Har kəsi bo texnikiyyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bəninə. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə miyəssər bəninə.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodətion hurməti zyod kardəyo səbəro kardə bəninə. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyyə qrupon arədə, iyan dı dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardəyo iyan İbıə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyyət nişo doyo koməq kardəninə.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılın təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyyəti mədəniyyə jimonədə iştirək karde, hınəsənətikü həzz səy, elmiyyə tərəğğiyədə iştirək karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi mıəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğo doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bın Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mımkunbiə cəmiyəti vadə vəzifoniş heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ğanuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatıku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyə, ictimaiyə, asayışə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
